CONSILIUM DOMINI VINCENTIJ CIGAULT IUR. LICEN. IUDICIS ... SUPER PIGNORATIONE...

Vincent Cigauld

¶ Ad prestantissimum vtriusq; Iuris doctorē militē deauratum dominum dominum Anthoniū de prato magnificū. Francie regni Cancellarium. Vincentiū cigauld.

Inclita cesarei salue facundia iuris
Salue precipuos inter habendi viros
Quis queat anthoni quāta sis laude ferēdꝰ
Promere: vel meritis tollere carminibꝰ
Cum inter mortales propria virtute nitescis
Vt modicas inter clara dyana faces
Non fauor ad tantos: sed virtus duxit honores
O dignū eterna posteritate decus
Si vis deiectum placido me cernere vultu.
Formica ex tenui tunc elephāta feres
Vale qui calcatis mōtibus fera penetrasti corda.

Dominus illuminatio mea et salus mea quē timebo. Omnipotenti deo implorato auxilio intercedente gloriosa virgine matre et beato Juliano martyre. Dico post ps. quod iusticia ante eos ambulauit et ponet in via gressus suos. Spernere nolite nequaquam que contempnenda sunt prout tenet iohan an. in fine mercu hesitare iuuenes et lectores cupio vt in silua legum et certamine bellicoso opinionum vt quo se vertant quid sequantur fugiant. aut certum possideāt. Cigala nostra cantat sitit sub vmbra iuris nec importunis fluctibus velaim consulte demandare: Bonum est et hos diligite qui cōpendio breui ad destinatā iuris metā perducūt. testis est Horatius. Breuis esse laboro et quod breui⁹ sit melius fit. Intellige dūtamen benefiat ide Valerius. maxim⁹. Multa et magna breuiter sūt dicēda. deide Seneca epistola. lxxxviij. in principio dicit. Magna artificia esse totū cōprehendere sub exiguo. Arta xarxes persarū rex nō min⁹ humanū quam regale eē parua mūnera. accipere volūtas imēsa me excuset. Et quia singula meli⁹ per diuisionē. itelligūtur. l. i. ff. de doli excep. Jsti pmissis preludijs iuxta. l. ij. de origine iuris pcipue in factis ardius Et diuisio debet eē bimēbris put dedic artificiali. l. ij. §. fi. ff. de ver. significa. Igitur in isto cōsilio. i. videbitur defacto ipsius iustic ie: apud quos quomō exercea. Scdo de ptāte baronū. et officio iudicium vt sequitur. et que ad illos ptinet. Sed plen⁹ in tracta. de bello ytalico. tractaui in. c. et in versi. iudicū. videte domini. cā augmentandi fuit quia incorrecta vidi quam plurima et sup latinitate multe possunt esse excusationes. et in veritate appte possem licite scribere. qui esco pro nūc. Sed vt scribētes excusantur. ne pter id supsedeāt iuuenes opus bonū scribēdi. sciatis quod nō semp strictis vocabulis vtimur i iure. put i. l. si tibi. ff. si cer. pe. Quinimo altior est aia et mens hominis quam gramatica. l. ij. C. de consti. pecu. et. l. scrupulosam. C. de contrahē. et cōmitten. stipu. et. l. quoniam indignū. C. de testa. tradit Johā. frācisci. sacri palatij audito sacre theologie pfessor trac. de offi. et potestate. Quid de presbitero baptisante praua latinitate. an sit baptisatus quia loco dicendi in nomine patris etc. dicit in nomine patria et filia etc. certe baptisatus est non obstante praua latinitate tex. nota. in. c. retulerunt de consecra. dist. iiij. et. c. Si nō sanctificatur eadem dist. vide docto. in. l. ij. C. de sen. experi reci. et per Bal. in. l. eam quam. C. de fidei cō. nec viciat priuilegiū falsa latinitas

nisi sit in corpore iuris clausum.vt ibi per Bal. Item nec nocet er-
ror vnius sillabe:si loco o.ponat e.l.qui habebat.ff.de manu. testa.
cōcordat.c.ex parte de fide instru.et per abba.in.c.ad audientiā de
rescrip.¶ Item latinitas falsa nō viciat instrumētū. Bar.in.l.plau
cius de auro et ar.lega.per.l.imperator et ibi glo.ff.de statu ho. Itē
nec testamentū.d.l.plaucius et glo.in.c.ad audientiam pmo fuit an
mina et mens q̄ gramatica ego sufficiens logicus eram in exitu sco
le ac tendant et cōsiderēt iuuenes principia et fundamēta multum
operantur.et in ligua proferant maiorē et minorē vt exitus acta p
bet.Que dico saluo semp cōsilio.Quidā baro vel quedā ecclesia col
legiata habens iusticiā tpalem et spiritualē cum sigillo particula-
res canonicij aliis absentib⁹ nec legitime vocat nec actēti iusticiam
eandē assensarunt per quadriēnium eorū subdito certo precio vel
pignorarūt.Quid iuris queritur et est res inaudita ecclie certe pos
sent argumenta fieri q sic cum quis de re sua sit moderator et ar-
biter iuribus vulgatis.Et actento vsu.&c. Sed bijs omissis per se-
quencia volo soluere cōtraria et substinere dños opponentes causā
instam psequentes ad requestā nobilis et sciētifici viri magistri pe
tri de flaghaio ꝯsiliarij dñi nri regis briuateñ.officialis meritissimi
Et certe qui terminos iusticie excedūt dici non debent reges nec
domini.c.scelus.ij.q.i.et si dicatur q pro illa administrādā commo
dum nō cōsequit dic q ratiōe dignitatis plus expēdit scdm glo.in
l.rescripto.ff.de mune.et hono.ymo turpiter accipit q̄ gratis tenet
facere casus singu.in.l.siquis in graui.§.vt.ff.ad silleya facit.l.ij.§
i.ff.de condi ob.tur.cau.Et anteq̄ aliq̄d de nouo fiat in vrbe vl'eccle
sia euidēs debet esse vtilitas et ois nouitas p̄sumitur cē mala. tex.
in.l'in rebus.ff.de cōstitu.princi.et nouitates discordias pariūt.c.
q̄ dilectio in fi.et.c.cōsuetudinis de cōsan.et affi.ymo inducētes no
nitates reprehendunt dist.x.c.quis in fi. Solēt eni hoies recētio-
ribus factis excitari.c.si habes iuxta.glo.xxiiij.q.iij.mos eni fide-
lissime vetustatis seruādus est tex.in.l.testamēta.C.de testa. Ego
assero esse nouū oē indecēs:sicut est assensatio seu locatio iusticie
et regnat abusus euidēs per orbē tā apud ecclesiasticos q̄ laycos
vt videbit certe domini q̄ trāsgredit sepem antiquā mordetur aco
lubri.Et dr nova cōstitutio qn clerus et popul⁹ egre ferebat vt no-
tat Inno.in.c.accedētibus de priuile. Primo videbit quō priscis
tpibus apud impatores iusticiā permāsit: et eā exercuerūt bursale
cōmodū non affectantes. Secundo quid est iusticia et nihilomin⁹
eā assensando.seu locando non dr cōstans nec perpetua. Tertio pe-
ricula que possunt euenire. Quarto an sit de iure diuino. Quito an

iusticia possit vēdi. vel iurisditio pignori dari vel obligari. Sexto an sit honor illā habere: et vtrū afferat cōmodū. Septimo an dicaf de arduis negocijs. et an. dicatur esse dignitas. Octauo quid est dignitas. Nono qua actione cōueniri possunt. qui illā locarūt et vtrum restitutio locū habeat. Decimo si solus de capitulo veniat admittēdus pro interesse ecclesie et si possint presentes de alieno elargiri. Undecimo quomō nō potest dici ppetua voluntas: sed quidā appetitus et quomodo differūt. Duodecimo subditi debēt vocari pro interesse eorū. et que sunt que ptinēt dñis. Tridecimo vbi cōsistit iurisditio et de radijs solis ipsius. Quartodecio quō generaf cōtempt⁹ illam affensando et suppeditat et reddit iudices timidiores sicut pilatus. Quītodecimo quomō deus iusticiā exercuit. Sextodecimo quomodo iusticia requirit extremū seu realitatē. Decimoseptimo de infinitis et aureis questionibus sup facto iurisditiōis et limitib⁹ eiusdē videatis a pricipio vsq; ad finē, rogo: et alia infinita singularia videbitis et gaudiosa. Decimooctauo. Quid est virtus et bona ipsius. Decimonono. Quid est labor et alia circa laborē. Uicesimo sup actibus iusticie. Uicesimoprimo vtrū absentes sint vocādi: et an requiratur trina citatio. Uicisimosecūdo si pro honore et pēminentia possit qrimonia nouitatis ipetrari. Socrates apud platonē in apologia dicit q humanitas loquatur iusticiā ante ponandā tanq̄ vite magistrā et expultricē oīm viciorum. Non enī sedet vt per gratiaz cōcedat aut cōdonet cū libuerit sed iudicet scđm leges. eget enī multisqui gratū se videri studet. ymo plus dicit ipse cicero q subeunde sunt offensiones administratoribus iusticie. p eqtate et iustitia suo lib. i. et. ij. offici. Plato dicit nō solū prudētie. ymo fortitudinis opz esse participes: igif iusticia: in manu forti permaneat vt que pcipit executioni demādetur. priscis tēporibus hec dñibatur: hodie ancilla reputaf. patet q: titulo locati illā tradūt. pdolor ymo volūt t docere mineruā. Sed certe filius ancille non erit heres cuz filio libere. Et posito quod illa afferat vtilitatē et honorē: illā cupiunt pdire: sicut fuyssi regē Franciscum francie. xpianissimū validissimū victoriosissimumq; a tanto bello crudelissimo de quo a tpe cesaris nec pōpei fuit simile. Ipse rex victoriā triūphalem reportauit: et potest noiari victoria diuina. gloria sit deo. moderatos impet⁹ sub tuta trāsquilitate. pacis eiusq; custodia. oīa letanf sua imēsa valitudine: cātu enī diuino excitatus suo spiritu vitali et fortitudine que a suis inceptas nigraq; pallude in lucē Serenā atribuit suo vultu ilari. Nec dormitabat cesareus milles deauratus De prato cācellarius magnificus calcatis montib⁹ fera corda penetrās nō fauor ad tantos. Sed virt⁹

duxit honores pratū semel i ānoːsed istō ieternū viret ꝟtutibꝰ cū gustu ⁊ odore sapiētie. vmat.cogitat cogitationes pacis:nō afflictiōis āgelꝰ pacis vocē salutē nauis desiderat Sic operabit iusticia ꝯtra inicos:ego ꝯpilaui tractatū de bello ytalico ⁊ illū videatis.veniamꝰ igit ad materiā nostrā: ⁊ per ordinē. Sȝ adhuc dicit plutar. super hoc interrogatꝰ nil fortitudie indigemꝰ: si iusticie inhereamꝰ .audi vocē ⁊ aperi aurē tuā vt audias vocē aureā iusticie dominātē vt tuba exaltat vocē suā.ait ꝑ me. Reges regnant. Et q̄ dicant placita tē debere vide.c.placita.xv.q.iij.⁊.c.j.de ferijs. Itē nota bñficia regalia deberi cōferre ꝑ principē ſm guiller.de cug. ⁊ bal.in.l.meminisse.ff.de offi.ꝓcon. Itē comitatꝰ dr districtꝰ alicuiꝰ ciuitatis vbi est epūs glo.in.c.ꝓuincie in ꝟbo cōmoti.xcix.dist.⁊.c.j.xix.dist. Itē duchatꝰ ⁊ cōmitatꝰ nō patiunt diuisionē.c.j.de ꝓhibita feo.alie ꝑ federicū.§.preterea duchatꝰ. Et dicit bal.c.de feo.marchie.duchatus.j.col.ꝙ in dignitatibꝰ regalibꝰ quātū ad successionē cōseruandā actēdāda est cōsuetudo qd teneas mēti. Et ibiō dicit ꝙ dignitas est ꝓpriū munꝰ ⁊ decus tocius regni seu rei publice. Itē quis dicat esse baro vide.c.fundamēta.de elec.invi.multa sunt q̄ per vassallos prescribi nō possunt nec possideri.l.fi.C.de fun.limito vide casum ad lrām q̄ ponit securim ad radicē ꝓ baronibꝰ ⁊ dñis in.l.ad officiū §.officiū.ff.de militari. Sȝ subdicti q̄ minus se abstringūt incidūt ī perniciā.l.si qs ⁊ patre.§.si qs opata ⁊ ibi iazon.ff.de libe.⁊ postu. et non plus subditus ꝙ expediat sed infra latius. Cōtra ꝓditores nunꝙ benigne agendū est:sȝ debent opprimi sue temeritatis conatibꝰ.C.de deserto.⁊ occulta.l.x.⁊ bal.de pace costan. in prin.versi. dispensationem. Ueniamus ad materiā nostram iusticie.

Egitur in historijs de Anthonio Seuero cum iam ex hausto errario nil haberet militibꝰ daret nulli volens esse molestus: magis elegit vasa aurea.ornamenta vxoris.i. suppellectilem vendere ꝙ senatū seu iusticiā. Et dr ꝓuer.s. ꝙ solus intelligens gubernacula possidebit. Intātū ꝙ Anthonius pius imperator malebat vnū ciuē seruare: ꝙ mille hostes occidere. Insuper illa em̄ rerū temporaliū mutabilitas omnē humanā prouidentiā deridere solet. Et prim ūscisma in ecclesia fuit ex eo q: nouatus contra cornelīū tenuit se pro papa licet non esset. Hinc papa Lucius statuit omnē episcopū habere bonū nomē apud eos qui foris sunt propter maliuolos. ⁊ valet vt de consecra.distin.j.c.iubemus.potius ꝙ auari nomē possidere. Legitur

de tyberio imperatore cũ elemosinas daret dissipatorẽ vocari re-
spõdit.cõfido in dño desiderãs thesaurũ in celo.ob cãm cuius ma-
gnum thesaurũ reperit. Itẽ mauricius tradẽs filiã cũ imperio no-
mine cõstantiã tyberio ait. Sit tibi imperiũ cũ hac puella & habe
in mente equitatẽ & iusticiã: & esse insignia precipua vnius impera-
toris seu dñi. & iusticia relicta fuit expulsus ab imperio cũ familia.
Item Aripetus rex longobardorũ vir iustus & misericors. Hic se-
crete per regnũ suũ solitus erat ire & de singulis inquirere qualem
iusticiã sui vassalli faciebãt qđ est notabile. Priscis ipibus ordo pa-
trũ in medio nebulose tẽpestatis in magna hũilitate & feruore ruti-
lare cepit atq; pficere per orationẽ: & deuotio peperit diuitias: sed
heu filia suffocauit matrẽ: puta auaricia deuotionẽ. summa pfectio
est iusticia & mia iuxta illud. ps. Judiciũ & miam cantabo tibi dñe.
Et adã vir sanctus filijs suis precepta iusticie dedit precipiens vt
a consortio Cayn ac filiorũ ei⁹ omnino abstinerẽt: nec cũ eis matri-
monia iungerẽt. Hic prim⁹ parẽs nos docet iusticiã colere. & si vno
pctõ nos a paradiso expulit: sua tñ sctã cõuersatione ac penitẽtia
exemplũ nobis dedit ad gaudia remeandi. Et q: historias recitaui
superius pbando quomodo iusticia in capite remãsit nõ in mẽbris
posset queri qđ est historia. Cicero dicit q̃ est testis tẽporũ: lux ve-
ritatis: magistra vite: nuncia vetustatis. igitur pdest. ymo vtilissi-
mũ est historias plures noscere atq; in hijs versari vt aliorũ exem-
plo vtilia sequi: noxiaq; vitare possemus. Sȝ q: de iusticia loquimur
& est causa efficiẽs istius cõsilij ne mutetur a capite dñorũ spũalium
nec tẽporaliũ posset q̃ri de diffinitione iusticie: q̃ diffinitio habet
ff. de iusti. & iure. l. j. & insti. eo. in principio vbi dicitur q̃ est cõstans
& perpetua volũtas ius suũ vnicuiq; tribuẽs. ergo affixa apud prici-
pes. & debet ista iusticia habere vnũ calamũ & vnã linguã & nõ plu-
res & debet eẽ immobilis sicut lapis angularis & sicut polus in ce-
lo. igif si iusticia sit immobilis & cõstans. ergo p locationẽ nec assen-
sationẽ alterari nõ debet. qđ istud sit verũ pbatur. Mutata condi-
tione psone statũ rei cõueuit mutari. facit. l. cũ quis sibi. §. j. ff. de so-
lu. ff. de senato. l. senatoris filiũ. ff. de colla. bono. l. j. §. te quoq;. ex
consilio singulari Bal. incipien. Rex romanus. vbi inter cetera di-
cit q̃ rescindere minuere: vel alterare summa iniq̃tas est: & q̃cquid
nõ potest tolli nõ potest minui nec alterari. vt refert ita vidisse de
facto Johãnes Baptista in sua aurea repetitione oẽs ppl'i. col. xli.
circa finẽ. in negotio iacobi de palazesis ciuis Seneñ. Sed sic est
q̃ assensare seu locare est alterare seu mutare. igif ipa iusticia loca-
ri nõ potest. Item alia ratione pbaf p dictum specu. titulo. de sala.

§.i.vbi.fi vo est or.di.rc.vbi dr ꝙ non est pmissum iudicibus iusticiã vẽdere per iura allegata per eũ.si nõ iudicibus igit nec dominis tẽporalibus nec spũalibus:cum ipsa iurisditio sit spũalis vt videbi tur:igit ꝛc. Itẽ plus debet ipsa iusticia eẽ indiuisa sicut vestis xpi in cõsutilis Et posito ꝙ administratio iurisdictiõis possit diuidi. Ve runtamẽ nõ ipsa iurisditio.l.inter tutores.ff.de administra. tuto.et ibi.Bar.ꝛ Fely.in.c.prudenciã de offi. delega. col.ij. in pri.vbi te net ꝙ nõ cadit diuisio i tribꝰ casibus vꝫ in feudali.iurisdi. Itẽ in iuris ditione vniꝰ ciuitatis seu ville etiã si nõ sit feudalis. Tertio in digni tate. Et in duobus primis tenent cõcordare. Sed in tertio nullum est remediũ Abb.ꝛ.d.c.prudẽciam per tex.ꝛ glo.in.c. licet de voto. et est tex.in.c.si heredes de testa. Sciatis ꝙ in exercitu et vsu iuris ditiõis fratres vel cõdomini debẽt ꝛ se ad iuicẽ cõcordare.l.hmõi.§ fi.delega.i.sicut dñi comites briuateñ.fecerũt isto anno ꝓ bono ec clesie.nec debet homo adherere honori tunice seu bursali fꝫ Hosti. in summa.de reb.eccle.non alie.allegat.l.iustissime.de redibi.actio Sed sic est ꝙ assensando diuidit:igitur ꝛc. ¶ Item nõ venit consi derandũ cõmodum speciale canonicoꝝ eccl'ie collegiate: nec alioꝝ suorum cõpliciũ alienantiũ.per tex.in.l. iiij. ff.de fidei.cõ.liber. Et bene in ꝓposito dicit glo.iuncto text.in l.fina.ff.de cõdi.indebi.qõ. quis nõ dr posse id quod potest ꝑ remediũ restitutionis in integrũ cassari.nota bar.in.l.i.in principio ff.de vulga.ꝛ pupilla.ꝛ illud ꝙ di xi.quod illud qõ ꝓuenit iure spãli nõ est i cõsideratiõe voluit Bar. de sentẽ. passis.l.fi. Nec est cogitandũ quod alicui põt obuenire pti culariter.l.apud iulianũ.§.fi.ff.de lega.i. Igit ratiõe particularita tis non potuit in firmã dari. Itẽ plus alia ratiõe dispẽsare.restitue re:graciam facere ptinet ꝛ depẽdet a volũtate superioris.igitur ar sensator inferior talia exercere nõ potest adeo videtur difficille er go impossibile.d.l.apud iulianum.§.fi.de lega.i. ¶ Item iuriscõsul tus pulchre inqt in.l.filius .ff.de condi.inst itu.quod facta que le dunt pietatẽ:estimationẽ verecũdiã nostrã:ꝛ que cõtra bonos mo res sunt dicimus fieri nõ posse.facit ad hoc.c.faciat homo. vbi bo na glo.xxij.q.ij. Sed sic ẽ ꝙ locare iusticiã ꝛ separe ab eccl'ia nõ est honor.immo eũ perdit ꝛ existimationẽ ecclesie ꝛ ꝑsonaꝝ ledit igit ꝛc. ¶ Itẽ honor preferẽdus est ceteris rebꝰ in.l. Julianus. ff.si qs omissa caus.testa.ꝛ iste honor nihil aliud est nisi exhibitio reuerẽtie in testimoniũ virtus ꝑlatioris.l. si honore. ff.de mune. ꝛ honori.tra dit Andreas bar ba.in additionibꝰ ad Bal.in capi.de feu.dato mi nimis valuasoribus:igit assensatio nulla tanꝙ facta ad diminutio nẽ honoris eccl'ie ꝛ canonicoꝝ ipsi eccl'ie. ratio est: q: honor affert

vtilitatatē.l.si longius in fi.ff de iudi. ¶ Itē plus aliomedio nunq̄ seruire iferiori est dedecus. certe sic s̄z Bald.in.l.i.C.de sena.con. claudia.facit glo.in vbo necessitati in.c.clericus.xxi.quest.i.sicut ē seruire assēsatarij: igit̄ ꝛc. Et ius aborret subditū fore correctorē superioris auctēti.de nup.§.Sed qd̄ sancitū est colla.iiij.ꝛ notat.Bal. in.l.etiā col.iiij.vsi.si rustici portas claudunt.C.de execu.rei.iudi. ¶ Itē plus populares ꝛ subditi frequēter iuuidēt suis dn̄is glo.vl. in.l.famosi.§.fi.ff.ad.l.iul.mage. Itē ꝓtectio ꝛ custodia ptinet dn̄o nō subdito in ꝓhe.ff.in pri.ꝛ.l.nā salutē.ff.de offi.pfe.vigilū igit̄ Itē iusticia reges regnare facit. ¶ Itē plus aliomedio certū est q̄ honor ꝛ vita equiparatur per.l.iusta causa.ff.de manu vidicta. Sed sic est q̄ pdere honorē est vitā perdere: igit̄ ꝛc. Immo vbicūq̄ȝ est q̄stio honoris illa dr̄ esse causa ardua p tex.in ratiōe sui.in.l.si inimicitie in fi.ff.de hn̄s quibus vt īdig.intantū q̄ pro defensiōe honoris est pmissum duellū inire: ꝓut tenet Bal. in.c.i.circa pricipiū.v.col. de pace tenenda. ¶ Itē etiā alio medio theologali isequēdo opinio cardi.in.c.ppendimus. de sentē.ex cōmu. vbi tenet q̄ omne indecēs est ꝛ reputat̄ impossibile: quare cū ista traditio seu locatio iusticie fit indecēs: igit̄ ꝛc. facit glo. singula.in.l. semp in ptractib᷒ de regu. iuris ꝛ.l. in eadē cō glo.ff.ex q̄. causis.maio. Ex quibus pōt elici tenore p̄cedenciū rationū iurisditionem nō posse alienari: ꝛ dici pōt hij sunt qui segregāt seipsos animā ꝛ spiritū non habentes.ca.scisma.xxiiij.q.i. Quinimo dare honorē assensatarijs instituēdi officiarios est quedā vtilitas: ex eo q̄ ymago ostēdit qualitatē hominis q̄ possidet auctoritatē talia faciēdi.facit.l.ij.C.de iure anulo. aureo. ¶ Itē alia ratione: nonne spiritualia sine tēporalib᷒ diu esse nō possunt. certe sic. sicut nec anima sine corpore.cap.si quis obiecerit.i.q. iij.ꝛ hosti.in summa.de rebus eccle.nō alie.in pri. Igit̄ videtur esse abscesa aīa ab ecclesia ꝛ data assensatarijs Et habere iusticiam in ecclesia est quedā dignitas qnequidē dignitas nihil alius est nisi ꝓprium munus ꝛ decus totius ecclesie seu collegij beati Iuliani: ꝓut Bald.ita diffinit.c.de feu.mar.ducha.vel cōmitatus.ꝛ ex successiōe tēporis posset depdi nomē nobilitatis attēta duritia laycoꝝ cum ille dicat̄ esse nobilis qui habet famā illustrē.l.fi.C.de codi.impu.li. x. Abbas ꝛ fely.in cap.sup eo.de testi. Plus posset dici q̄ tales obstinati cōsiderato odio laycoꝝ ꝛ subditoꝝ in tali cōclusiōe capituli nō possunt carere suspitione: ymo quedā posset elici cōspiratio ad malum finē s̄m archi. in.c.cōspirationū.xi.q.i.ꝛ Bal.ff.quod cuiusq̄ȝ vniuersita.ꝛ illa que secrete tractātur non carent suspitiōe. Ymo veniūt plerūq̄ȝ cassanda ꝛ irritāda.s̄m Bal.in.l. sententiaȝ.C.de sen.

et mōrib⁹ ad residendū id φ factū est.ar.l.sed celsus.§.si fundus ff.de cōtrahen.emp.ꝛ.l.emptor.§.si ꝗs virginē.ff.de actio.empti. et opponentes pticulares cum adherētib⁹ in integrū restitui psit iuxta cap.primum de inimteg.restitu.cum dicti capitulantes non potuerūt de alieno elargiri.vel honorem ꝓrogatiuā aliorū oppo nentiū iuxta.l.si pignore.§.j.ff.de fur. ¶ Itē insequēdo d iffiniti onem iusticie dicitur ppetua volūtas nā hec non finif morte sicut alie volūtates.l.locatio et ibi.Bar.ff.loca.ꝛ in.l.cētesimis.in.§.si. ij.col.in.ver.vlti.firmo hic vnā.q.ff.de verb.obliga.Cy.ꝛ Bal.in.l. si.in.vi.q.C.de cōtrahen.emp.Spe.titu.de loca.§.vj.ver.quid si. dn̄s.Sed sic est φ ista exist it q̄drieñalis sicut in locatiōe ꝓtinef ꝛ sic mutata a vero dn̄o p trāslationē:ergo nō est ppetua volūtas cū volūtas ꝑsumatur durare nisi ꝓbetur:quod satis probaf p instru mētum locationis.l.fidei cōmissa.§.si rem.ꝛ ibi Ber.ff.de.lega.iij Plus si tolatur volūtas de medio certe erit act⁹ indiferēs ꝯm.Cy. in.l.j.§.remouet in suis addi.ff.de postu.ꝛ Bal.l.eā φ.vj.col um. C.de fidei commis.igitur ipsa ppetua volūtas non potest residere apud firmarios ex eo φ voluntas impat ꝯm.Bal.in.l.cū q̄dam.ff. de necessa.ser.here.institu.si igitur impet ergo apud imperatores et pricipes p manere debet:ꝛ quod nō mut:f quare stare ꝓhibef. igitur.Non valet φ dici posset φ tacite ex illa locatione ꝛ ꝯclusione capituli ne alius actus prerūptus resultari.ex meis rationibus. tactis certe ex actu tacito non resultat tacita iuris disposicio.l. seruū filj.§.si.de le.i.et per sozi.in.l.ij.col.xij.ff.de vulga ꝛ pupilla. sed sciatis φ quādo concurrunt due cause.vbi materia est indiui dua vt ibi semp attenditur ea que prodest et est potentior φ tūc perimit illam que nocet per.glo.in.l.si.mater et ibi docto.vlti.col. C.de inoffi.testa vide.l.iiij.§.si.et ibi.glo.et.bar.ff.ad syllyea.Sub diti carentes domino corū naturali possunt dicere.deseruit nos fortitudo nostra:lumen oculorum nostrorum non est nobiscū ꝯm. Bal.titu.de pace iura.fir.§.ad hoc in fi.ij.col.Et vt dixi nō est vo luptas sed quidam appetitus et diferunt. Nam voluntas semper accipitur in bonam partem.et appetitus in malam ꝯm archi.in. capitu.humanū genus.j.dist.sequitur Antho.ꝛ ymo.in prohe.de cretaliū.igitur iste appetitus nō venit tollerādus sed cassandus: ymo denotat parcialitatem in capitulo visa oppositione dictorum opponētiū φ reꝓbatur Inno.im.c.cū accessissent.de cōsti.abbas in.c.cū oēs.eo.titu.col.vj.¶ Itē finalit̄ ius suū vnicuiq tribuere ē īpossibile assēsatarijs subditis ꝑbere cū ditari cupiat.ymo.finis

illorum excoriatio subditorum non tondere cum debito: iusticie sit ad tempus: et hec cantare possunt cum firmarii potestatem habeant instituendi et destituendi officiarios vt timidiores reddant iusticiam et iudicem sicut patet de Pilato. Si hunc dimittis 7c. Contradicit cesari 7 c. quare verum iudicium vnicuique reddi non potest: imo intentio illorum est vt criminalis fiat ciuilis contra iuris dispositionem iusta nota. in. §. pena grauior cum similibus. In criminibus potest fieri compositio p iudicem. c. si. primates iuncta. glo. v. q. ii. et. ii. q. iii. §. notandum le. ii. in fine Et iudex repellitur a iudicando in quinque casibus. glo. in. c. accusatores le dernier. v. q. iii. Et noteris quod fides industria. habilis milicia probitas et serenitas sunt que iudicem comendant. l. proximos. §. de proximis sacrorum. scri. li. xii. et eos debemus honorare quibus secreta nostra comictimus vt ibidem. infi. l. i. in principio. ff. de ventre inspi. Et sic ex predictis habetis veram diffinitionem iusticie completam meo videre. Et est impossibile quod vna anima possit esse in diuersis corporibus. s. baroni assensantis et assensatari. Cogitent domini barones 7 viri ecclesiastici assensantes iusticiam illud quod scribitur decimo ethico. c. tertio circa fines. quod subditi seu priuati non minus videntur optima agere quam qui sunt in potestate constituti: ymo etiam magis. quo tollitur ista elatio apud subditos p assensatorem qui solum pertransire cupit: et hoc pendente generatur habitus rebellionis contra dominos: qui posset cum aliis reliquisse causa exceptionis certe dixit ipse philosophus decimo ethi. ca. iiii. circa principium. quod vulgus vel vniuersitas indocilis ymo fieri non potest vt verbis mutentur vel destruantur que moribus impressa sunt: temporeque diuturno retenta: vere durante assensa. generatur enim veri nominis domini contemptus Et in eodem. c. iiii. dicitur quod multitudo necessitati 7 penis potius quam rationi nec honestati paret. igitur viri ecclesiastici et barones forte debent perdere nomen domini iusticie illam assensantes. Nam nemo tenetur alteri obedire nisi cum causa. secundum Bal. in. l. cum aliquis. C. de iu. de libe. 7 glo. in. c. forma. xxi. q. v. Et verus dominus paterna voce subditos defendere tenetur. per tex. in auten. de defen. ciuita. circa principium. colla. tertia. quod cessat in assensatariis ob causam cuius dominus se absentat: Subdicti debent esse sub saluagardia baronis vel comitis in aucten. vt iudices sine quoquo suffragio. §. cos autem Colla. secunda et demauda. prin. §. demque competens. Quynimo debent ipsi barones et duces. aures prestare in verbis. et arenguis suorum subditorum. et hominum. l. si in aliquam. C. de mancu. non excu. libro. xi. et ibi Bar. in primo notabili et docet arengare.

co:ā regibus dicendo viuat rex vel dñs.l.f. ⁊ ibi glo.⁊ docto. C.de questo.li.xij.precipue ludo bolog. Item nec possunt negare subditi quin sint subiecti quo ad seruicium honores ⁊ reuerentiā.l.potiores.C.de offi.recto.pro.l.f.C.de offi.pre.vigi.bal.in.l.cū plures.C de condi.inser. Et quis habet iurisdictionis tantū quis habet auctoritatis in preseruādis vt dixi fm Bal.in princi.iiij.col.in.l.cunctos pplos de iusticia ⁊ iur.et baptista in repe.dicte legis.iiij.col. in fine. ¶ Itē infinita sunt iura que ptinēt viris ecclesiasticis:ptra laycos ad que cogi possunt puta oblationes.c.statuim⁹.xvj.q.pma ¶ Itē ad decimas ⁊ pmitias.c.reuertimini.xvj.q.j.nec comedere debēt oblatiōes deffunctorū nec recipere.c.fi.x.q.pma.nec cōcubinarij comedere bona ecclesie.ar.c.fi.⁊ ibi glo. eadē.q.Et sunt.xij abusiones claustri quib⁹ tota massa corrūpit religionis.fm glo.in cle.de statu.mo.in vbo curias.nescio si ista sit tertia decima ⁊ dixi in meo tractatu de bello ytalico q nisi ecclesia vel riuuli iusticiam possiderēt regnāte inuidia antiqua.iura ecclesie annihilarentur et generaretur cōtempt⁹.breuiter hec locatio iusticie non potest dici esse vtilitatis clericor thesaur⁹ est honestas.Et in istis assertationib⁹ iusticie inducit pplexitas pter diuersitatē psonarum assēsatis ⁊ assensantarijs ad instar diuersitatis iudicū.prout.in.l. pma in fine.C.de asser.tol.et.l.qui de crimine.C.de accusa.quare notare pōt iuuenis.q exceptio pplexitatis ipedit pcessū iudiciū: in.c.per hoc de here.lib.vj.Sed quid veniad appellatiōe emolumentor ptentor in pdicta assensa.certe capitur pro oi cōmodo et lucro vndecūq pueniat.c.nemo.extra de symo.c.pmo.de testi.lib. vj.⁊ cle.statutū eo.ti.et ibi doct.Uerūtamē emptores bonor vacāti. vel de linquēti.non tenent arreyragra.illor soluere.l.siquis infine et ibi rebuffi.C.de fide iustru.⁊ iure haste fiscalis.li.x.Sed qd de acq̄sitione possessionis iurisditiōis in parte vel q̄si posessionis apprehendisse an sufficiat actū aliquē pncipalē p patiētiā exercuisse vl fecisse ptē pncipalē castri sic reges ⁊ barones faciūt in terris acq̄sitis dic p.Inno i.c.q̄relā.de elec.⁊ in.c.cū dilect⁹ de capel.mo et in.c.cū causā.extra de eo.qui mittit in possess.cau.rei.ser.vide Bar.in.l.iij.ff.de aqui.pos.Sed qd de alia.q.sunt duo custodes in castro.in villa vel ecclesia vl capsa. An vn⁹ possit apire sine alio et etiam si sint diuerse claues.ista possunt accidere ideo videas text. et glos.in cle.de here.in.§.nos volentes vbi pulcher.text. Sed vt reuertar ad assensam iusticie loc⁹ ab auctoritate hoīs est in capite et p excellētiā tribuit capiti fons rationis ⁊ debet caput ostēdere in seipo qd mēbra hoc est subditi habāt facere:⁊ correctio est inci

pie̅dā a capite.l.argētarius.§.edi.ff.de edendo.et ista uō pñt fieri offensando.ymo remanet prelat⁹ vel ecclesia sine anima et spū ad instar tutoris q̄ debet esse aīa aut saltim spūs pupilli. idē in p̄lato fm Bald.in.c.de cōten.inter.do.et fideles et ibi barba.in addi.in verbo et nota quomō pōt ostendere qui caret illa. Videte domini aliq̄ ymo multi erūt dicentes q̄ per triēniū pōt fieri.ar.pauli.in extrauagañ cū alijs positis i volumine clemētinarū de reb⁹.eccle. ⁊c.et ex vsu seu abusu.Et in isto cōsilio vtor cautellis quare sciatis q̄ aliquādo licet vti cautellis p iuris subtilitates transeūdo adeo vt per oblicum fiat q̄ per iudiciū fieri nō pōt tex in.l.seru⁹ et lex p̄cedēs.ff.solu.matri p̄cipue qñ fit ad obuiādū dampno verisimilit̄ ꝯtingenti ymo interdū vera ꝑmitim⁹ procedi per viam simulatā l.iiij.§.si ab ignoto et.§.cum queritur.ff.de manu.bar.suo cōsilio incipiēte petrus nicole.fa.l.cū filiū.ff.de here instu. Nec videtur facere ad iniuriam.iij.sed ad sui comodū.l.ij.§.deniq̄.ff. deaqua plu.ar.Et isti qui furātur iusticiam sunt causa eas suspendendi ab ecclesia assensando.proditoribus equipa rantur.ar.c.quid ergo in fine.xxiij.q.iiij.Et q̄ volūt dicere quod est ad tēpus et sic reueniet sicut anceps. Respondeo q̄ sepe tulit lapsis succus amarus opē fm glo.in.c.iudicet.de pe.dist in.s.in verbo seuerissime spoliatur antiqu⁹ induiturq̄ nouus dominus:non probus.c.quo in fi.de pe. distinc.ij.iusticia.pre ceteris cui presidet:coronam si p̄ciosā et gla diū possidet vt nemo illā substrabat cū hec ab austro p̄cesserit. Et illas deus exercuit angelos malos proijciendo ⁊ eijciendo: ⁊ adā a paradiso expellēdo:et sic est de iure diuino nec deus illam assensauit et illas posuit deus vt sudore paretur. Nec debet quis populo placere vt supplantet vera palato. Ipse christus dicit pylato non haberes potestatem vllam nisi ⁊c. Exinde cantatur in ecclesia de virgine gloriosa:quia ex te ortus est sol iusticie:christ⁹ deus noster et talam ymaginē cupio depingit facere.iudex non potest placere lupis et gregibus.c.fi.lxxxiij.distin. Nam baculo pastorum seu iudicum lupi sunt arcendi.c.primo.xliij.distin. Ouidius de tristib⁹ in exilio existens dat consilium hijs qui auctoritatem presunt ait. Quo quisquis est maior magis est placabilis ire. Et faciles mot⁹ mens generosa capit.corpora magnanimo satis est ꝓstrasse leonis ruyna suum finem habet cum iacet hostis. Sed lupus et turpes instant morientibus vrsi.Et quecunq̄ minor nobilitate fera. Si igitur ipsa iusticia sit de iure diuino ius diuinū est de necessitate salutis non ius humanum fm Fely.in.c.nam concupiscentiam.de constitu.iiij.§.sol.xiiij nec potest illud ius diuinū tolli glo.in.cap.

sunt xxxv.q.i.abbas in.c.litteras.iij.col.de restitu.spoli.glo.in.l.si.
C.si contra ius. Deu illā administrando sagittis infinitis sagitat⁹
fui et vsq3 ad portus fluminū rumores dederūt et probalarunt. Sz
penetrare non potuerūt sagitte cū veritas oia vincit. Tolle quid rā
corpulsas tua cā pena cantu. Offensas aureorū graue murmur hz
Et cōsilium pauli habui dum patior. ego fortior sum.et virtus in ad
uersitate pficitur Et virt⁹ est habitus mētis bene constitute. ymo
virtutes velamenta aie esse dicunt.c.serpens.de peni.distin.ij.glo.
not.in vbo virtus.c.d pudicitia.xxxij.q.v. Et virtus ipsa virtuosos
parit actus. Sed oi nephāda.per rumorē prolata caruerūt aucto-
re. Illi assensantes symoniaci existunt vide.c.cōstituere de symo.et
c.saluator.i.q.iij.c.ex multis ead.q. Accedam⁹ad materiā et dicam⁹
q crimen symonie est publicū in isto casu.l. si autē. C.de epi.et cle.
per Bal.et Bar.in rubr.C.qui accu.non pos. Bar.in.l.i.§.huius stu
dij.ff.de iusti.et iu.ymo iura episcopalia et alia ecclesi. collegi tax
offenduntur illā assensando.quare qlibet de clero audit et de habi-
tu precipue in cōcernentibus interesse eccl'ie fm Fely. in.c.dilecti.
de maio.et obedi.iij.colū.versi.quilibet de clero fo.ccvi. Et vbi sub
diti ecclesie possent fieri rebelles potest eccl'ia bellū inire seu ptic-
lares opponē. Fely.in.c.excōmu.de here.et glo.in verbo reuixerit
eodē.c.dat alias duas species.igit ecclesia potest petere restitutio
nē aduersus laudum ledens ipsam ecclesiam: etiam si laudum fue-
rit emologatum etiā lapso quadriennio.non obstante iuramento.
Fely.in.c.i.de pscrip.in vi.colum. Itē nūquit oīs potestas a dño
deo data est:certe sic ad Rom.xiij.cōcludamus qd oia sunt cum pre
cio.iuxta dict ū Hora.de mori. Primū queritur pecunia. virtus post
nummos. Sed d nouo dico q sicut radij solis nō possent separari
a sole:ita nec ipsa iusticia ab aia et corpore ecclesie vl baronis. Nec
xpus voluit a seipsam separe:nec impatores supra noiatos in ptici.
sed illā colere. Insup requirit iurisditio semp extremū puta realita
tem et nō abusum.sed semper verā et perfectā executionem persona
rum vel bonorum. Et est ipsa iurisditio super territoriū comitis vel
baronis sicut nebula super paludem:que generatur per actiuā po-
tentiam solis fm Bal.ti.de feu.marchi.ducha.et cōmitatus ibi et
ymaginetis.rc. Et tā fortissima existit qd nauem soluit encratam et
armaturam mordet. Et quod dixi de perfecta execucione tradit ip
se.Bal.in.c.i.de cōsue.recti.feu.in.§.sacramentū circa fi. Et si ordi
narius iudex sit debilis habeat recursum ad superiorem vt iusticia
executetur. quod brachiū superioritatis debet illis impartiri. fm
Bal.in.l.si quis:in hoc.in fine.C. de epis.et cle. et debet iudex esse

virtuosus. Quid plus certe assensando iustiam priuantur subditi a clementia dominorum apud quos quam precipua esse debet: iuxta dictum ouidij. in li. de pon. dicens Regia crede mihi res est succurrere lapsis. Conuenit et tanto. quantus es. ipse viro. hoc tecum commune deis q utrique rogati supplicibus vestris ferre soletis opes Insuper claudianus poeta ait. Sola deos equat clementia. nec tibi quid liceat. Sed quid fecisse decebit occurrat mentem dominet respectus honesti et sic clementia est equalis deo. et est ipsa clementia regum et dominorum peculium a quo peculio priuantur domini et subditi: quare est grauamen et possunt appellari ratione interesse clementie. seu gratie siende. Et vbi est administratio dom⁹ vbi plures existunt semper ipsi maiores sunt preponendi secundum Inno. et docto. in. c. cum deputati de iudi. et Fely. in. c. i. de maio. et obedien. sicut sunt dignitates ecclesiarum huic nobilius et potens dignus trahit ad se id quod est min⁹ potens et indignum. l. cum quidam. §. fi. ff. de aur. et ar. lega. et l. in rem actio. §. i. et sequen. ff. de rei ven. Et ideo isti capitanlntes non possunt priuare dictos particulares absentes ab eorum clementia. seu gratia: quam in capitulo de suo facere possunt. Igitur nulla locatio. Nam sicut iurisditio est insollidum apud quemlibet de pluribus filijs et heredibus comitis vel baronis secundum Barto. in. l. fi. ff. de rerum diuisi. nec potest vnus alium punire. secundum Bar. in. l. si viri. ff. de re iudic. et Bar. in. l. inter tutores in fi. ff. de admi. tut. sic iurisditio remanet insolidum erga vnum particularem canonicum. et ista de causa vocatur quilibet particularis canonicus monsieur. Omnes enim appetunt honorem et nullus recusat. C. de questo. l. i. li. xij. et. C. de professo. in vrbe constan. docen. l. i. ymo restat dubium quod ipsa iurisditio. si possit concedi subditis non citatis. De quo Bald. in mar. ver. possessio versi. ix. in fi. Item iurisditio dissoluitur quatuor modis videlicet appellatione: nullitate: negligentia: et morte. secundum Bal. in. l. i. in fi. C. de emanci. libe. et habet vna que quam iurisditio proprios fines secundum Bal. in. l. penul. C. de institu. et substitu. Et probatur per erectionem furcarum ipsa iurisditio et limites ipsi⁹ Bal. in. c. i. v. col. quid sit inuesti. et in. l. a procuratore. C. man. flo. in. l. arboribus. §. de illo. ff. de vsufructu. etiam si per centum annos non fuerit quis suspensus in illis furcis per glo. in. c. cum ecclesia. de cau. pos. et proprie. vide Bar. in. l. in filijs. C. de decurio. li. x. Et an ille baro. qui habet dignitatem altam iusticiam possit furcas erigere Ol dra. suo consilio. clxi. et videtur facta offensa et iniuria vassalo per dominum qui furcas prope domum vassalli erigere fecit vt fetor illum suffocet nam etiam mortuo potest fieri offensa. secundum Bal. in. l. fororem. C. de his qui. vt indig. et per Barto. in. l. i. ff. eod. titu. et esset dedecus ipsi

valans tanta funerre. ꝛ mortuus reputaᵗ q̄ cū decore viuit. in. insti. de excusa. tuto. §. si in bello. Sed an mortuus possit excōmunicari glo. or. in cap. neqȝ. lxxxviij. distinc. et in summa. x. q. ij. Itē nec mortuus debet exhumari nisi fuerit sepultus cōtra edictū ecclesie. ẜm Bal. in. l. principaliter. la primo. C. de libe. cau. Sed uunq̄d mortui ad hanc vitam redire possunt aut sunt fantasmata vide. c. fatendum iuncta glo. xiij. q. vlti. ¶ Redeamus ad materiā iurisditiōis que est materia huiꝰ cōsilij. Et dicatis ꝙ iurisditionē denegare: nil aliud ē ꝙ̄ permittere impune offendi. l. si quis inter. §. i. ꝛ ibi glo. not. ff. de excu. tu. nec queritur iurisditio per cōfessionem subditoꝝ dicen. ꝙ renūciant priori dn̄o. ẜm flo. in. l. seruitutes. ix. co. ff. de serui. Item contentiosa iurisditio pōt in alieno territorio exerceri volētibus partibus ꝛ iudice territorij. gl. in. c. litigātes. de offi. or. in. vi. doc. in cle. i. de foro. cōpe. si. c. nouit de iudicijs. c. luminoso xviij. q. ij. nisi sit attributa priuilegio speciali. Host. et Iohā. an. singula. i. c. excōmu. de offi. deleg. Et de iure ciuili maior pōt se subijcere iurisditiōi minori iuxta. l. ē receptū. ff. de iurisdi. om. iudic. De iure canonico secꝰ Io. an. in cap. cum ecclesia sancte marie. de constit. Item et iurisditio volūtaria in dando tutore: potest prorogari. de consensu partiū ẜm Bal. in. l. i. C. de eman. liber. et ibi glo. que dicatur esse iurisditio voluntaria et cōtentiosa. specu. titu. de ferijs. §. ij. versi. porro. Et iudex non habet imperiū in suū parem vel maiorem. l. nulli in fine. C. de agentibus in rebus. li. xij. et dicitᵗ in fi. ibidē q̄ꝺ qui sentit se innocentem a delicto et fidelem non debet esse timidus. Item duo officia simul incōpatibilia quis habere nō potest. l. i. C. de prepositis agentibꝰ in rebus li. xij. Item in dignitatibus obtinēdis ābicio reprobatur seu suffragium. l. cōpelimꝰ. C. de proximis sacroꝝ scrinis. li. xij. glo. est et in contrarium et ibi Bar. in. l. fi. C. de domesti. ꝛ ptecto. ꝛ successori debetᵗ scalarium defuncti. l. si quis. C. de sacro. san. Itē gesta officiarij ante iura metū valēt. ẜȝ glo. in. l. reȝ non nouaȝ. C. de iudi. versicu. porro. Item ipsa iurisdictio non aufertur ignoranti nec etiā queritur ẜm cano. in. c. vt nostrum de appel. Itē an iurisditio minoris iudicis superueniente senescallo vel bailliuo an cesset nota. in. c. volētes de offi. lega. glo. in. c. ātiqua de priuile. Itē vtrū iurisditio exercitata in vno capitulo an probetᵗ iurisditio ī alijs actibus ꝛ capitulis certe nō vt voluit bar. in. l. cum de in rem verso. ff. de vsu. vlti. col. quare habetis scire ꝙ tres sunt species iurisdictionis vȝ. merum imperium: mixtum: ꝛ iurisdictio: ꝛ vna species nō porrigitur ad aliam. sed per exercitium vnius speciei quilibet articulꝰ ipsius speciei videtur solus exerceri. immo et abbas anti. in. c. cum

dilectus de capel.mo.sed Inno.tenet ibi contra et Flo.in.l.a nc.n. de ser.rust. pre.et Inno.in.c.ij.de capel.mo.tenet quod ipsa iurisdictio non potest prescribi in locis in quibus non fuit diu exercitata sic vnus actus iurisditiois exerceatur. ¶ Item iurisditio denegari pot ex causa vt not.in.l.iusiurādum.ff.de iurein.et ad pecunias et.l.si et si in.§.sed et si.ff.ex qui.cau.ma vtrum possit iurisdictio dici ante litis cōtesta.est glo.in.c.fi.de offi.dele.sed quō detur iurisdictio in feudū Bal.in.c.primo de consue.recti feu.Item quot modis et quibus modis iurisdictio iudicis suspēditur vide Bal.in.c.primo.§.fi.quo tēpore miles zc.sed an perpetuetur per adiornamentū inualidū et qn Bal.glo.et docto.in.c.venerabilis de offi.delega.Bal .in.l.si pater. C.de statu deffunc.et prorogatur iurisdictio per pactū et cōuentionem de soluendo vel respōdendo vbicunque placuerit creditori vel p submissionē sm.bal.in addi.spec.titu.de competentia iudi.ad versi. iurisditio:nec debet ipsa iurisditio ordinaria probari dūtamē notoria sm.bal.in.l.fi.v.q.C.de edicto diui.adri.tol.nec illa ordinaria iurisditio impediri pōt per occupationē alicuius glo. in.c.accusatus de here.lo.mo.in.c.cum episcopus de offi.or.in vi. Bal.in cap.ad hec.ij.col.ti.de pace.iur.fir.et superior aduocās ad se absque notificatione facta iudici īferiori an tollatur iurisditio ipsius inferioris sicut faciunt in mōt eferrādo docto.et philip.in cap.nostrum de appel.et Bal.in.l.mandatū.iij.q.C.mādati in hoc non seruatur ordo iuris sed potentia et collusio procura.in preiudiciū baronum:sed quid d registris et instrumētis baronū dicen.ac tum in pallatio nostri cōmitatus vel quid simile:vtrum ex illis verbis pbetur castrum eē vel commitatus glo.et doct.in.l.optimā.C.de contrahen.et commiten. stipu.et in.l.cum aliquis et ibi bal.C.de iure delibe.et in.l.pdiīs de leg.tertio.Et sciatis quod isti dn̄i comites seu barones non debent videre nec presides prouicie.transeuntes per eorū terram.per angusria.sicut armigeri francie.quia illud solo regi ptinet nec familia ipsorum baronum.vt de man.prin.colla.tertia.rebuffi.in.l.cum ad felissimam.C de quibus mune vel presta.li.x.nec possunt bona subditorum occupare.Sed qd dicemus de le.l.C.de ope.liber et.ff.de offi.psulis l.i.vbi ius commu.infringitur dicatis quod certe etiam priuilegium tollit tex .in.l.ij.infi.C.de priuile.ipsius.Et ista sunt notanda insuper sciasque fructus enim iurisditionis dicuntur pene delictorum qui pro delicto cōmisso cōdempnantur et si īfra tempus offensatiōis nō fuerit secuta cōdempnatio pertinere debet ad baronem concedentem sm Bal.singula.in.l.terminato. iiij.col. C.de fructi.et litis expen. Item acquiritur iurisdictio ex cōfederatiōe.l.nō dubito.ff.de cap.

B

vt voluit Bal.in.l.executorē.xiij.col.C.de execu.rei iudicate.sed q̄ro est flumen inter duos comites vicinos habentes iurisdictiones vsq; ad ripam fluminis:nunquid iurisditio pertinet vnicuiq; vsq; ad mediū fluminis ex latere suo certe sic ẜm.Bar.in tractatu suo tyberia primo libro car.vi.versicu.¶Itē videndū est:vtrum iurisditio et Bal.in.c.et litteris.pe.col.de pba.Bartho.sepola.de ser.rusti. c.lxxv.et tit.de fluminibus quod secus in alueo.quia non est cōis sed proprius ẜm Bal.in.c.i.que sunt regalia.Cy.in.l.quedā.ff.de rerum diui.et ista faciunt cōtra dñm de cauilaco.vicecomitem mōte contra quem pendet processus in curia parlamenti parisius et venerabile capitulum briuate.Et presumitur flumen distinguere in dubio confines et seignorias.q: videtur prima vice trāsductum pro termino territorio℞ facit.l.q: magis.ff.fi.regun.Secū quid si dicatur in instrumēto.de tali flumine vsq; ad talevide.bal.in.c.i.§ si quis de manso.vij.col.de cōtro.inuesti.Itē fossata inter predia presumunt cōia.l.ij.§.perpetue cum glo.ff.de aqua plu.ar.Finaliter nota.q colonus p vtilitate fructuū percipiendo℞ tenent fossata seu rasas mūdare.ẜm bar.in suo ɔsilio cōe leignarij ⁊c.et p vtilitate vni⁹ anni.l.pdia.§.pe.ff.de fundo instructo.⁊ per eundē in.l.pe.de impen.in rebus dota factis.Plus habetis scire q verbū hortamur est verbum iurisdictionis cōcessurum.ca.quia iudicāte de pscrip. Item honorificētia d: cultus quo inferior supiorem honorat puta cum canonici vadūt obuiam episcopo processionalr ẜm Bal.in.l.liberti.iiij.col.C.de ope.libe.Et nō debet exhiberi alicui tantus honor q aliij corde scrupuloso moueantur Specu.de leg.§.ij.ante.⁊. patet ergo et titu.de dispu et alleg.§.vi.Et uo.q in īpendendo honorem pōt grauari quis cōmodo pecuniario p cōsuetudinem vel cōpositione.l.ticius et ibi Bal.C.de ope.liber.Sed materiam honoris vide Barto.in.l.i.C.de mili.et in quo loco lib.x.Uidete dñi ea que dixi sunt de preludijs hui⁹ cōsilij et cōcatenate locutus fui si bene palpetur.Item qui vadit ad locū maioris rei occupat aut pōt expelli primo debet perdere locū sicut tex.no.d.c.perpēdim⁹ dist. xcij.Et crudelis est qui neligit famā.c.nolo.xij.q.i.de nobilitate generis et virtutum est tex.cū glo.in.c.nunq dist.lvi.glo.in.c.qm̄ vet⁹.xxiij.q.i.Et abbas.i.c.sup eo de testi.q.vl.⁊ i.c.venera.de pbē. Queritur si iurisdictio castri pignorati transeat cum pignore ad fines vt possit per creditorem exerceri donec tenet pignus.doctores tractant istum passum in cap.cum berto.de re iudi.Bald.in cap.i. de feu.dato in.vi.le.commis.nota.in.l.eleganter.§.fi.ff.de pigno. actio.et Bar.in lege.si is qui.§.iura.ff.de pigno.versiculo sed

extra ꝛ ibi magistraliter loquēdo vult et querit vtrum iurisditiones preeheminētie et honores ꝛ similia possint obligari: aut in pignus dari. ista est decisio nostre questionis et dicitur qꝺ quedā sunt iura que cōsistūt in his quibus pura iurisditio quam hꝫ capitulū ecclesie in subditos sui cōmitatus: vel in vassallum ꝛ patronus in libertum ꝛ similia. ꝛ ista non possunt obligari. et noteris nisi in casu maxime necessitatis. l. i. C. de ope. liber. l. ꝓ herede: §. quid tamē. ſm vnū intellectū. glo. ff. de eacqui. here. facit. ff. de fideicō. liber. l. is qui. et. l. generaliter: et ꝛ per optime facit. l. ticius. ff. de actio. emp. vbi quis non cogitur lesse libertus alterius: igitur subditi in locatione vel pignoratione veniunt vocandi ꝛ iusticia debet esse libera secus ex pedagijs ꝛ arridamentis sensualium. vt ibidē per Bart. Item dare insolutū est vēdere. l. fi. ff. quibus cau. in pos. eatur. et. l. litis estimatio. ff. pro ēptore ꝛ facit pro iure vēdarum. Sꝫ vltra nūquid ipsa iusticia seu iurisditio possit apud plures insolidum eē certe sic Bar. in. l. fi. ff. vti possidetis ꝛ in. l. j. §. si plures. ff. de exercito. actio. ꝛ. c. pastoralis. de. offi. or. et nota. in. l. j. ff. de offi. pconsulis. igitur iurisditio pōt habere cōsortem videlꝫ ceteri concanonici vnius ecclesie. voluit Bal. in. l. j. §. finautem. C. de cadu tol. ymo vbi est discordancia inter plures habētes iustitiā in cōmuni Rex potest tales cogere ad cōcordiā. ar. l. lucius. q. ꝛ ibi. docto. ff. de aqua cothi. et estiua abba. in. cap. fi. col. j. de re iudica. glo. in. cap. licet. xxj. q. iij. Et ista demonstrant quod predicta sunt de arduissimis negocijs: et quod nō pn̄t fieri nisi oībus vocatis et nominati expressi in cōclusione capituli. ymo si sit iurisditio cōpetens duobus vnus nō potest illam alienare alio inuito Bald. in. l. j. ad fi. C. qui testa: face. poss. nec potest vēdi ipsa iurisdi. in auten. vt iudices sine. quo. suffra. §. cogitatio et glo. in. ca. j. ne prelati vices suas. Bald. in. c. j. que sint rega. et predicta sunt natabilia et singularia. de quibus multi facerent magnū festum plus. ymo sunt vocandi in hijs q̄ sunt cōmunia vt singulis si essent nulle si factum vni noceret cum in re cōmuni pocior sit cōditio ꝓhibentia. l. sabinus. ff. cōi diui. nec eras cōmūitas nisi vocatis vocādis ꝑcipue in preiudiciū subditorum ar. l. inuitus cū glo. ff. de fideicom liber et auge. in. §. si seruiana. de actio. Et presumitur habere malam fidem qui facit aliꝗs absentibus et non debite incressentibus ar. c. pastoralis de rescrip. et que ibi nota. Felyx in. c. nem. oēs in. viij. falsentia de consti. Quinymo statutum factū in odium vel detrimētum particulariū eciā si cōtineat equitatē est nullū penitus in. ij. col. bar. in. l. oēs ppli. ff. de iusu et iure igitur omissio anullat actum. l. cū. hꝰ §. pretor de trāsactionibus. Nam de iure canonico data est solēpnitas

B 6

c.fine exceptione.ir.q: intantū q omissio anullat actuz vt dictū est. Et sic vbi lex resistit ɔtractui nil ide sequit nec iuramētuz validat cōtractuz nec actuz nullū penitus inutille.l.non dubiū.C.de legē.f Et sciatis q in ratificatione extra colegium requiritur consensus omniuz.c.in nullis de elect.l.iuum.§.fi.ff.de pact.z.glo.in.l pl fun dum de ser.resti.p:e.et ibi bal.Quero sunt duo vnus vendit ptem suam vtrum emens sit subiectus alteri Bar.in.l.cum ex oratione. ff.de excu.tu.Si iurisditio temporalis pertineat ad eccle fiaz.vide glo.in.c.si duobus.de appella.ego tenui cōtra.in meo tractatu ista ecclesia beati iuliani est exēpta.et imediate habet papam superio rem in spiritualibus.c.aucto:itate de p:iuileg.lib.vf. Sed potest appellari ad legatuz de latere qui habet iurisditionez sup exēptos c.si abatez.de elec.in.vf.c.f.de verb.signif.eo.li.non tamen cognos cere de appellatione interposita ad papam fine speciali mādato. ar.c.qd ad translationem.z.c.sequen.d offi.leg.et.c.constitutus.et ibi ben.de appel.Sed ipsa exemptio non p:odest in multis p:out in cle.i.de supplen.neglig.p:ela.facit.c.attēdētes.z cle.abusionib⁹ de peni.et remi.et.c.ex o:e de p:iuile.z.c.abolendaz.de here.z.c.j. de testa.lib.vf.Itē exemptis non expedit cōsilia fieri fm Iohan. and.in cle.dudū.de sepul.in vbo instante.Et p:o finali cōclusione ista offensa sustineri non valet p:ecipue erga ecclesiaz vbi ecclesia stica libertas offenditur perdendo iusticiam suam.cum clerici seu cauonici efficerētur timidio:es.l.j.§.que hono:āde.ff.quarū reruz actio non detur:et Bal.tractatu de scisma.nona col. Et debet esse cautela in isto passu:attenta cōsideratione p:ocessuum subdito:uz capituli.Que cautela nil aliud est.quāconsideratio p:op:ia rerum futurarū.cap.cum desideres de sen.excō.z.c.j.de ser.nō.o:.Iohan. andre.in.c.solet de senten.ex com.in.vj.et nil est omittendū quod ad cautelam pertinet.c.qto.lxiij.dist.et.l.si cum dies.§.plerum.ff. de.arbi.que qlibet bon⁹ iudex obuiare debet subditis. Sed vtruz baro possit permictere extraneis suis hoibus inuitis vt animalia depassi faciat in pasquerio sui castri certe sic vt tenet luca.depa na. in.l.verum.C.de.incol.antho.de antibo suo trac. munerū vlti. pte ver.apud.¶ Nota duo q si baro.vl comes cōcessit hoib⁹ accipere linga vel scindere in nemo:e et tēpo:e ɔcessionis erant paucinunc creuerunt.Dic q subditi gaudebunt non obstante cressentia sub dito:um fm glo.in verbo etiam in istis.l.f.C.de p:iuilegijs co:po rato:um.facit.l.fo:ma.§ qq.de censibus.de aqua quoti.et estiua. l.j.§.permittitur.poterat enim cogitare quod cresceret.l.cū vnus ff.de alt.lega.et.de rebus dubijs.l.si cognatis et.l. so:dido:um.

de excusa.mune. Ulterius homines cõsueuerũt portare vina:ligna a loco propinquo. Baro mutat domicilium longiquus vult cogere homines in locis remotis certe nõ tenẽtur ex eo q: maiori labore et danno ſm Jaco.rebuffi.in.l.tiberianus.C.de fundis limitrofis et paludibus.li.xi. Quid de illis qui supueniunt in ciuitate aliqua an teneantur ad debita preterita.vide dictum rebuffi. in dicta.l.i C.de priuileg.corpo.li.xi.z.l.prouidendum.C.de decurionibus.z glo.in.l.incola.ff.ad municipa. Nẽpe nota q maiestas pricipalis adoratur z illã tenebãtur in fine cuiuslz biẽnij honorare vt venirãt et rationem reddant vt magis essent diligentes z reddãt rationes qualia arma fecerãt p.l.pmicerij.C.de fabricen.li.xi.z ibi rebuffi. dicens q multi episcopi vocant subditos nõ vt reddant rationem administrationis sz vt pecunia ab eis extorqueatur vt in fine.l.primicium de fabricen.idem forte põt dici de bailiuis in assisis eorum vbi domini vel officiarij tenentur comparere et etiam seruientes. Et in sup vbi cõsuetudo ẽ eligẽdi i vno ãno vnũ qd z i alio aliud: nõ est pmissuz variare alias est iusta cã appellãdi ſm Bar.in.l.i.C.de pono ab immune.non vo.li.x.vlterius quid de statuto ecclesie vbi. Ecclesia aliqua recipit quadraginta Aureos pro Casublia.certe nõ põl conuerti in pecuniã.tex.in.l.oib?:et ibi rebuffi.C.de fabricen.li.xi.ibi pcessit ecclie hono. Et gardie seu custodes vni? ecclie pþitrorũ possunt vinũ petere.idẽ in aliis iuxta.l.nemini.C.de cõsulis li.xij.Jtã et predicatores quadragesime custodi qui campanã sonat. Jtem antica solempnitas venit seruanda.l.nulli C.de priuilegiis corporatorum.vr.ro.li.xi.z ibi rebuffi.labor enim non debet esse sine mercede et fructu in autẽ.de iudi.§.ne autem:z meretur labor studiorum zc.l.i.C.de professo.in vr.constam.et ibi rebuffi. Et p laborẽ z sudorẽ peruenit ad maiorẽ gradũ.l.ij.C.de tiro.Jnota i fine.C.d agen.in reb? li.xij.facit.l.pricipes codẽ titu.z augmẽtũ honoris p laborẽ cõuenit vnũqq3 puenire.C.de re.mili.l.cõtra Et principibus corona.vt.d.l.i.C.de agen.in rebus. Jmittanda sunt exẽpla maiorum.ff.ad trebel.l.apud iulianum.§.antistia.hinc est q doctorandus promouendus si opus aliquod compilauerit et litteratus debet carere examine rigoroso.habet enim testimonium totius populi.cap.nullus.xxiiij.dist.le.ij.et ibi glo.fa.glo.in.cap. depetro.distin.xlvij.in verbo ignota.d.idem in scholari abbas in.c.cõstitus.le.ij.de appella. Jtem et illi doctorelli qui fuerunt forte approbati si postea reperiantur inutiles possunt reprobari.idẽ in alio quocũqz per.l.grãmaticos de.pfes.et medi.li.x. Et q in aliquo officio defecit non debet iterũ ad illud assumi.male em se haberet

vt prius.ff.de accusa.l.sic cui.§.idem criminibus.iaco.rebuffi.l.j.
debito.ciuitatis li.xi. Utile est ecclesie habere plures consiliarios
Inno.in.c.fi.de cle.nō residē.et abbas in.c.relatū de pben.ij.col.
¶ Item et quis non sufficit se peritū esse nisi habeat experiētiam
eius ad quod eligitur.l.ex agentibus.C.de principibus agentibus
in rebus.lib.xij.hinc est ꝙ minores.xxv.anno.nunꝙ presumitur
habere sanū consilium.nec debent habere aliquod regimen.l.j.C.
etate se excusant.li.x. Refrenāda venit igitur conclusio iuuenum.
in capitulis ecclesiarum ciuitatū cū tanta regnet iuuentus. Ait hierom.
ad Augustinum. Bos senior grauius figit pedem. Officia debent
tradi expertis non rudibus.l.humilioribus.C.de suscep.prepo.et
archarijs.lib.x et ibi rebuffi.idem de aduocato grosso et rudi.non
detur illi causa subtilis ꝯm Bal.in.l.fi.C.de here.insti.xvj.q. Sed
vtrum iudices debeant esse perpetui Cesar tyberius illis q annales
illos petebat respondit vidi abigētes muscas iemi saturas a cor
pore egri.et superuenientes mordatiores et acriores.vide addi in.
l.nemimenē de suscep prepo.lib.x. Nota ꝙ ad depositionez iudicis
vel procuratoris ecclesie certe requiritur cōsensus omniū ꝯm felyn
im.c.cum omnes de constitu qurta talentia.ymo officiarius iusticie
administratoris,dicitur esse perpetuus p onto ꝙ in licteris dicatur
ad placitum ꝯm bal.in.l.quisquis.C.si.cer.pe.as.l.j.delega secūdo
et.l.j.iurisperitos.ff.de excusa tu. Itē iudex potest scriber acta corā
se:et ex eisdem ferre sententiam.l.cumquedam.C.qui mili.pos. Et
maiores sumptus debentur magnis iudicibus ꝙ paruis. Et iudici
cibus ordinarijs:ꝙ arbitrijs:et maiores in vrbe ꝙ in prouincia et
arbitratores qui sine scriptis procedūt nō debentur sportule:per.
l.in sacris et ibi Rebuffi.C.de sacri scrinijs.lib.xij.col.ij. Et vt ve
niam ad alia.volo primitus vobis dicere ꝙ in hijs que consistuunt
vel dependent a voluntate nostra vel conscientia statur iuramento
nostro ꝯm gle.et docto.§.alie.institu.de actio.glo.in.c. significasti
de homi. Sed Bal.iō.singula.limitat in.l.interdum.§.qui furez.ff.
de fur.verū in actibus clandestinis.hinc dicitur ꝙ forus cōscientie
est tribunal veritatis et est forus boni et equi coniunctim.in quo
foro e conscientie apices iuris non excusant. Bal.in.l.j.iij.col.C.
de confes. Quintilianus ait conscia mille testes Et in probatione
dampni vel alijs adminiculis statur iuramēto ita intellige bar.i.l.
solēt.ff.de ali.et ciba.lega. Itez administratores tenētur de negli
gentia.et de corū proprio resarcire.l.cōtra.C.de administra.rerū
publi.lib.xj. Et posito ꝙ iudex negligens in criminibus puniendis
dicatur esse conscius criminis per nota.per Bald.in.l.non solum.

C. de cōmer. et merca. e. l. fi. C. ne fecti baptisma ⁊c. fallit si partes non prosequantur. glo. aurea. in. l. cum seruum. C. de ser. fugi. Re buffi in. l. patrimonialis. C. de fun. patrimo. et ibidē dicitur ꝙ ex defectu ordinariorū iudices regios prouincialium accipiunt cogni tionem causarum pertinentiū ad ordinarios. facit in auten. vt diffe rant. §. i. col. ix. et in autenti. de man. princi. §. et non pmittere col la. iij. sequitur igitur ꝙ vbi sunt ordinarij iudices et diligentes ꝙ su periores debent supersedere nec priuare ordinarios. ¶ Jtem ex cusatur iudex in maleficijs de nocte clam et in loco vbi raro hoies vadunt. l. a. §. accessorum et ibi bar. ff. ad sylleya. Bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epi. et cle. Et dans iudici colapam. Feli. c. ex lic teris de cōsti. x. col. bar. gabu. cvi. ¶ Jtem et posito ꝙ bona vnius ec clesie sint discreta seu separa in aliqua ecclesia: nerūtamē vnus non pōt aliqid facere sine alio ar. dicti. Jnno. in. c. cām. in. ij. parte glo. et ibi solus: Pa nor. iij. col. de iudi. Jason in. l. placet. ij. col. C. de sa cro. sanc. ec. et vnus pōt cōtradicere in collegio vel vniuersitate. ca pii nicena. iūcta glo xxi. distic. facit. l. vnus. §. vlci. ff. de arbi. Et ius collegij residet penes habiles et etiam gubernatio facit. c. gratum de postu prelato. l. sicut. ff. quod cuiusq; vniuer. non solum re ymo ef fectu. c. si. xv. distinc. Jaso. in. l. si. grege. ad plenum. de lega. primo. ymo vbi sigillum ecclesie cum iusticia et iurisditiōe spirituali et tē porali assensatur per trienniū vel quadrienniū non pōt dici quin sit de arduissimis negotijs cum ipsi ecclesie infinita pericula euenire possent. acra cōtraria ipsius ecclesie in manibus alienis sigillando et expediēdo. igitur absentes vocandi sunt fm Jnno. in. c. ij. de no ui. ope. nun. trina vice: nec sufficeret vna citacio pro omnibus glo. in c. summe. v. q. ij. Et illa dicit sanior pars. que bono zelo procedit. c. in genesi: ⁊c. ecclesia. de elec. et etiam qui sunt in maiori dignitate di citur sanior pars vel racione muneris. fm glo. in. l. si vni ex pluribus ff. de re. iudi. vbi vide. Et etiam qui maiori ratione nititur. c. sana. dist. in. ix. ymo si essent decani. vel prepositi in aliqua ecclesia qui ha berent duplam librationē ex redditibus iustitie. ⁊ de hijs gauisi fue rint per annū et diem: si non fuerint presentes in dicta locatiōe pos sunt obtinere querimoniā de saisinis et obtinere in possessorio. cum priuentur a tali libratiōe dupla percipienda et veniat dicta locatio in massa iuxta ea que notant infra ⁊ dicentur. Et sciatis ꝙ in distri butionibus manuellis: oms sunt vocandi per glo. in. c. cūoms de cō sti. et ibi docto. ymo veniunt dicti ecclastici locantes vel pignorātes insticiam et iurisditionē contra tenorē pauline. cuius tenor sequi tur et notetis ꝙ dr in. c. cū inter canonicos: per glo. et abbatam d

in.ij.col.qui sunt capitulantes qui cōstituere possunt procuratores expensis vuius capituli.sed de casu nouitatis seu possessorio iudicio an opponentes pro eorum honore conseruādo an veniant admissibi les.certe cōclusiue sic:precipue de illo cuius in signum subiectionis seruatur gratia exempli: secus in illo qui virtuti exhiberi solet ista est singularis doctrina Do.Philippi decij in.c.licet causas.de pba. ij.col.et ibi.Feli.allegat tex.in.l.honori.ff.de obse.patro.prestan.i l.liberti.ij.col.C.de ope.liber.plenissime Bal.cōsilio suo.xxxv.ici. archi.col.ij.li.iiij.vbi de honore loquitur plurima et sic in possesso rio obtinebit probata possessione.Hostien.in sua sum.ti.de rebus eccli.non aliena.in quodā.§.tenet ꝙ alienatio pōt fieri vsqz ad vigi ti solidos.allegat.c.terrulas.in decre. Sed de alijs solennitatibus obseruandis in allienationibus tractatur in auten.hoc ius porre ctum et.l.iubemus.de sacro san.eccle.Iudex vel procurator baroni si est cognitus credit illis sine litteris offici.fm glo.nota.in.l.sed in terpellatur.ff.de arbi.facit.l.iiij.§.tociens ibi.libellū.ff.d damp.in fecto nisi in magno arduoqz negotio.l.missi.C.de exacti.tribu.li. xi.Et non.delinquūt iudices ordinarij si seruiētes regios aut alios cōmissarios; acceperunt delinquentes facta.informatione mani bus ligatis ad superiorem mictunt tex.et ibi rebuffi.in.l.palatinos C.de colla.fundorum fiscalium.li.xi.et cōtra fugientes vide glo.in.l.i. ff.de cōcussio.¶ Item iudices debent habere curam et etiam solliciudinem erga receptores baronū, per.l.ordinariorum.C.de colla. fundorum fisca.li.xi.Item facilius portat quod a pluribus portatur.l. rem priuatam.C.de priuilegijs dom augusti.et.l.actores.C.de ex acti.tribu.Item seruandus est ordo iuris in causis fiscalibus.l.i.de cōductoribus siue actoribus li.xi.facit.l.pe.C.de dela.li.xi.Et fami liares regis et cōsanguinei delinquētes grauius puniuntur per.l. i.C.de cōductoribus supra allega.quod nota.Itē de interdictiōe of ficiorum per bar.in.l.fi.§.solent.ff.de interdict.et relega.Itē nota.qd nō posse.certe cōprehendi nolle.nota.in.c.prudentiam de offi.de lega.et.l.cum proponas.C.de here insti.Et qui nō vult interesse fa cit se alienū a cognitione.l.si legatario.§.i.ff.de fideicō.liber.et.c.fi. de arbi.li.vi.videte domini.Officium posse in habitu tantum et etiā in habitu et exercicio et hoc quando est deductum de potentia ad actum.fm Archi.in.c.seruāda xxxi.distin.Et sciatis ꝙ potēcia ex citat actum.l.si ita.§.si sub.cōditione delega.ij.et.l.i.§.quod autem. ff.quorum lega.Sed vbi voluntas et potestas repugnāt ad inuicem nil valet quod agitur.l.iij.ff.de testa.mili.Et sunt due radices huma

norum actuum. atq perfectiones videlz ius et voluntas prout plene
per cōcilium ange. lxi. et cccxx. Sed potencia et ptās differunt s3
Bal. in. c. i. de cōstitu. et dicit ꝙ multotiēs vnuz ponitur pro reliquo
patet in l. suus. §. ymo. ff. de here. insti. facit. l. quod seru9. ff. de condi
ob causam. Item potestas esse in aliquo. intelligit quoad ꝓpԃicta
tem et vsuifructū ꝓut nota. Bald. in. l. presbyteros C. de epi. et cle.
Et potestas. multis modis accipit in iure. l. potestatis verbo. ff. de
ver. signi. insti de actio. §. rursus. Et de vero significat huius termi
ni potestas certe cōsideratur qualitas ꝑsonarū et materiā subgectā
vidz vt stricte vel large significet vel ꝓprie vel appropriale de quo
per doc. in. c. pia. de excep. li. vi. Abbas in. c. prudentiam. §. sexta de
offi. delega. Bal. in. l. nec quicq̄. ff. de offi. procō. ꝛ lega. §. vbi decre
tum. Officium ptās et etiā iurisditio idē significant sunt sinonima
probatur. c. ij. de biga. Sed Io. an. in mercu. in ru. de regu. iuris te
net quod differunt. Deinde sciatis ꝙ licet ex superueniētia maioris
potestas ipsius minoris quiescere debeat s̄m archi. in. ca. deniq̄. l.
dist. Uerum tn̄ nō venit contēpnēda. minor ptās de quo p Hosti. in. c
volētes de offi. lega. Et qd̄ officiales vl̄ iudices nulla alia sunt. l. facul
tas. C. de iure fisci. li. xi. Officiū qn̄q3 differt a dignitate ꝛ personatu
c. q: sepe et. c. si. de prebē. li. vi. Et qnq3 sumit pro dignitate vel pro
natu. i. q. iij. epūs. Et finalit agnoscitur p cōsuetudinē ecclie haben
tem illud pro simplici officio non pro dignitate. ymo habens digni
tem habet personatum non ecōtra vide deci. inno. clxv. que incipit
de thesaurariaet pau. in cle. vt hijs qui de eta. et quali. Et officium
simplex dr qui habet administrationē siue prerogatiua in choro ca.
pitulo velecclesia vltra alios sui ordinis. Et idem de hijs qui habēt
onus annexum sine prerogatiua honoris sicut sciditi vel procura
tores. c. saluator. i. q. iij. et. l. assiduam. C. de procu. Si autē cuz offi
cio habet iurisditionem potest esse dignitas. ar. l. i. C. vbi cause fisca
les et. l. i. ff. de offi. prefi. et auguste. l. legatus cesaris de offi. prefi. no
ta. in cle. i. de decimis. Quid de potestate clauium ecclie docto. in. c.
cum ex eo insi. de peni. et remi. et in extrauagaū. quia quorundam
iohan. xxij. ver. i. quidem et. c. tanta de excessio. prela. plene. per ho
stien. in summa de pe. et remi. §. i. in primo. et. c. nono. distinc. xxi. po
testas pape aliquādo. appellatur plenitudo officij. c. antiqua de pri
uile. et plenitudine eius ptātis vide in. c. ad honorem de vsu. pal. c.
proposuit de cōces. preben. Item pro dn̄is baronibus vide. l. ad offi
[illegible] militari. Et note quod multa sunt iura que

ctum certe dicatis q̄ ꝯtractus est voluntarius.l.sicut.C.de actio et obliga.sed iudicium datur in inuitum et fortius ligat ideo maturius consilium est necessarium per.l.clar.C.de aucto.prestan.et per.l.fi.C.de testa nuli.Et scias ꝑm hostien imo et alios in.c.j.de offi.or.et archi.in.c.experientie.xj.q.j.q̄ sol⁹ rex.francie vel vniuersitas consuetudo vel pricepo:dat ordinariam iuriditionē facit que tradit fely.in sua repe.c.proposuisti de foro compe.glo.in c.ij.ne prelati vices vbi hostien tenet q̄ in duob⁹ casibus epūs dat iuriditionem ordinariam. Quid autem sic collegium et est vnum reputatione.l.curatius.ff.de.ver.sig.l.mortuo.ff.defideius.Et quando non habet caput certe ille dicitur esse caput qui est nobilior et potentior vt habetur in extrauagā qui fuit rebelles in verbo ego. Que dicatur esse ecclesia colegiata nota hostieñ in.c.anobis deiure patro.in no in.c.postula.de elect.et tres faciunt colegium in.l.neracius. Et vidiari proprie dicitur ecclesia cathedralis vel regularis.c.ne pro deffectu de electo. Nota insuper q̄ suspensus ab officio non elegit neq̄ eligitur.c.per inquisitionē de elect.et si se incrusiet it diumis est irregularis per.c.j.de sen erco.li.vj.item suspensus ab officio censetur esse suspensus abeneficio cle.cupientes depecus. Item suspensus ab officio nō pōt predicare in ecclesia.c.qd da timorē de mo.Et nota etiam q̄ hij veniunt suspendēdi.s.si casus accidat vt macellator vel tabernarius.l.j legatis in ex officio.ff.de le.in! Item tutor et tutrix.C.quando mulier offi.tute.fongi.x.item procurator.c.post cessionem de proba.et.c.siquem de procu.li.vj. Item cocus cle.ad nostrum de censibus et.l.siquid venditor.§.fi.de.edi edict. Itē tabellio.c.sicut ne cle.vel mo.bar in.l.j.de man.prin.c.vt officium.§.ad scribendas de here.li.vj. Item aduocatus.c.si aduersitatis de here.et.c.ij.de postu.Itē predicator.cle.cupientes de pe. Item doctor vel magister ab officio suo.cle.cū sicut de magi. Item minor adueniente maiore legato de latore.c.volētes de offi.legati illustris vicecomes arman dus de polinhaco vir doctissimus miles moribus decoratus virtutibus fulitus isto mane mihi fecit.q. an tempore trenge represasie habeant locum.nec subito aliud dixi sed q̄ bar.ediderat tracta repressa sed inmediate inter me habui me existante lugduni in mente que sequūtur videlz q̄ trenga est inicium pacis et sic fauorabile igitur veniūt ampliande represalie autem sunt odiose.cap.j.extra de iniur.et damp.est enim subsidiarium contra ius cōmune tamen pro modico dari nō debet.l.scyo.ff.iniute resti.l.si oleuz.§.fi.ff.de dalo Et q̄ represalie videntur esse causa maioris tumultus quare indubio nō videnf cōcesse.

l.non est singularis.ff.de regu.iur.et sum securus q bar.ita tenet in suo tractatu repre et dicit q est quoddam bellum et est vnnum particulare concessum priuatum contra priuatos sed iste priuati quandoqz apportant vel reportat arma ab vno regno ad aliud vel alia et necessaria et ista treuga.non vocatur treues merchandes vulgariter loquendo et multociens conceduntur sine illis verbis merchandes quare pro nunc dicerem q veniunt attenda vba concessionis treuge an ad personas vel ad res vel indeterminate et in dubio refertur ipsa concessio ad peticionem tex.nota in.c.inter dilectos.§.ceteru de fide instru.Et aliquando rex in istis restrigit peticionem vt non excedetur impetrans fm pauo: in.c.ii.insi de treuga et pace et vide in x.illi mercatores &c.licet videatur cocessa in istis omnia sine quibus nisi in mercancijs permissis que dico cu correctione loquor lacius tractaui.Ueniamus ad materia iudiciate. Quid de fugiete post delictu comissuz i alieno territorio.an possit ibi capi certe tex cum glo.in.l.Quid sit fugitiuus.§.idem celsus et ibi bal.ff. de edili edicto.Et sciatis q ordinarius iudex no puniens sufficienter delinquentem.certe punicio potest supleri per superiorem facit.c.at si clerici de iudices tradunt.bar.et auge.in.l.qui de crimine.C.de accusa.Et quado crimen est grauius semper ad locum comissi delicti delinquens venit puniendus in autentico vt nulli iudicium colla.j.§.si vero glo.in.c.ibi enim tercia.q.secta. Et vbi de vita hois agitur caute ambulandum est nam vita hominis cauor est qualibet re mundi.l.sancimus.l.a.j.C.de sacrosancte ecclesie et ibi bal.et non possumus mortuos suscitare veritas.care habemus confessiones reoru euacuare aqua apiscinal seu stagno si ibi esset mortuus q in acre iudicare cuz non audiatur perire volens et nois est sclacium pauperibus et vita supliciu.l.quisquis.C.ad.l.iulc.mage. intantu q si alius q suspensus post morte reperiretur homicidiuz comisisse veniret etiam iste secundus suspendendus si constaret clare illud per patrasse per tex.singu.in.l.qui seruum impremo.ff. de interro.actio.nota bal.in.l.ij.ad finem.C.quibus res iudicata non nocet iazo in.l.error.ij.col.C.de iur.et fac igno.Et debet iudex ex officio inquirere deffenciones deliquetis per bar in.l.si no defendatur.ff.de penis et inducere testes no productos in.l.dun fratres per bar.ff.de pe.deus est reuelator horribiliu q redemit et plegie genus humanu fm bal.q fuit.j.causa q micten.§.deinqz ver.paricidi sicut

in.c.signifi.de homini plene cepola ꝯcilio.xxxiij.videte dñi certe ex corde procedũt peccata mortalia.c.i.xv.q.vi.et.l.fugitiuus.ff.de ver.sig. Item deus cor respicit.c.siquid inuenisti.xiiij.q.v. Item deus nõ operibus vindicat Sed ex corde xxij.q.v.c.quid piurare. Et si iudex videat quẽ errore deliquisse non puniet illum.l.diuꝰ piꝰ.ad finez.ff.de fal.glo or.in.l.i.C.de eficca. Sed an criminosus possu cogi ad respondendũ iinterrogatiõi vide.c.non tibi dico de pe.dist.i. et glo.in cap.ex peniteñ.dist.l. Et in hijs que sunt magni preiudicij et fidei non sufficit semiplena probatio.glo.aurea.in cle.cõstitutionem de electio.in verbo fides et per ange. in.§.siquis infraundem col.ij.instituta de actio. Sed quid de sortilegijs mulieribus an possint cõdempnari vide glo.in summa.xxvi.q.i.et etiam.q.ij. Sed nũquid mandatium est sufficiens ad torturam habui quendã iuuenem istis diebus habens caput rotundum et de pluribus menc iebatur prout verificaui sed si debeat tradit questioni ratione mendatij.est concilium.viij.ludo de roma. Et leuiter tortus non dicit esse tortus sicut leuis febricula non dicitur esse febris.l.ob vicia.§.fi.ff.de edili edicto. Et licet non oẽs possunt torqueri a iudice tamẽ terreri possunt. Nam vltus iudicis in talibus debet apparere terribilis in autetñ.de man.princi.§.tales vero Bal.in.l.obseruare. quorũ ap.nõ reci.et ibidẽ.d: ꝙ bona philosomia.prodest mala autem nocet. Sz trepidatio sola.vel mutatio colloris non sufficit Bal.in.l.presbyter C.de epi.et cleri.Bar.in.l.fi.ff.de questio ꝑcipue. si deueniat rubicũdus rubor procedit de bono corde patet de virgine gloriosa dum angelus dixit. Ne timeas maria ꝛc. Sed quid si moriatur in tortura certe iudex tenet .l.in lege.ff.de sicca. Sed hoc fallit si cum iudicijs et etiam si non fuerit egressus terminos torture. cy.ange.sali.ꝛ bal. in.l.graccus.C. de adulte. Et notetis ꝙ indubio non presumit qd fuerit egressus terminos.l.heremus.§.gaya.ff.de euictio. Et tene menti quod in arbitrarijs penis iudex non venit redarguendus si minus bene iudicauit paul.cõsilio.cccxlvi.et meliꝰ in cõsilio.cxcvij.

¶ Item illud quod cõsuetum est. fieri non dicit arbitrarium Sed neccessarium ꝫm de butrio,et abba.in ca.de causis extra de officio de legati.et docto.in.§.vulgato pena grauior. Et iudex in arbitrijs debet inclinare in minorem partem.d.c.de causis de offi.delega. Sed quid vbi varios intellectus lex habet.an quis peccet vide.c.capellanus cum glo.de ferijs iazo.in.l.captatorias.C.de testa. Et dicit andreas de ysser in prohe.feu. ꝙ rationabile dictum debet iudicẽ mouere ad sentenciandum sicut ipsa lex quia lex est quod ratione consistit. Et iudex non debet habere equitatem celeberrimam. Sed illã

tantum que est de iure bene informatã. Abba.in.c.et parte el.ij.de offi.delega. Et iudex cogit partes ad cõcordiam in decem casibus nota per Fely.in rubro de treuga.et pace. Et in duris rebus durius arbitratur.c.veniam.xxv.q.xi. Sed quid dicaf scandalum vide.c. ex litteris extra de homicidio doct. in.c.ordinari. de offi.or.in.vi: Fely.c.nihil.i.col.de prescrip.et punitur in curia regis faciens scandalum.fm.l.i.lothari. Judex non potest pcedere sine vocatiõe ptis tex.in.l.fi.in versi.cognitionaliter.C.delega et ibi Bal.tec.in.c.i.de causa pos.et ibi Abb.videm⁹ cotidie mulieres delinquẽtes cõtra seruientes certe mulieres ligant iuri et statuto.delinquẽtium Bal. ange.et ymo.l.q̃uis.ff.solu.matrimo.Sed est cõsilium cepo.xxv.z Alixan.cxxxv.li.i.Sed an debeat fieri executio in bonis dotalibus et maritus teneaf illa soluere videtur q̄ sic.d.l.q̃uis solu. ma. et.l. mutus de iure do.et.l.inseruoꝝ insi.ff.depe. quod intelligerez.si marito instiguante vel tacente Sed cõtra de.l.maritus. C.ne vxor pro marito dos cõfiscaf i casu.l.primipilus.C.de primipi.Sed de equitate maritus tenetur vxorẽ alimentare que est iusta causa.alienatio nis dotis.l.fi.C.d fundo dotali vel potest executio differri douec fuerit solutum matri.l.i.ff.iudi.sol.et l.in lege.ff.ad acquil.de muliere lãuante se in flumine vide tex.et docto.in.l.iij.in fi.ff.de offi.prefel. vingi.et qui se lauant euudo in flumine more bestiali oĩa monstrando.glo.et ibi rebuffi.l.cum supra.C.de re militari.li.xij.accipientes vxores cõsanguineas potius dedẽt pati excõicationẽ quã accipere cum deus nõ liget tales glo.in.c.separauerint et ca.manifestum.i. q.i.Finaliter in ratifficatiõibus cõtractuum vbi requiritur cõsens⁹ propiquoꝝ nõ debet admicti pcurator Bal in.l.i.vlti.carta. C.qui admiti.ad bo.pos. Fely.in.c.cum oẽs de cõsti.col.xviij.versi. Sed aduerte. Et nota.q̄ quado per nimiã subtilitatem cõtractus frãgũtur talis subtilitas non est amica legibus fm Bal.in.l. Ceteris.C. de contrahen.et cõmiten.stipu.z ibi dicit q̄ nõ est quin similis repe riatur in materia cõtractuũ vide que dixi in versi.iudi.in meo tractatu. Sed in hoc cõsilio tractamus aliqua cõcernentia baronib⁹ certe cõtenti sunt domini nec supra mensuras iuris eorum affectẽt augeri tex.singu.c.siquis epũs insi.vij.q.i. et.l.si cõsisterit.C.fini.regani.glo.in.l.si irruptione in pricipio.ff.eo.titu.nec supra ius dispẽ sare nisi cum causa.l.fi.ff.de senato. ymo a susceptis honoribus repellunf propter deffectum regiminis.c.dietim dist. lxxxi.et xxvi.distin.c.ecclesie vsurpatio re aliene dicif furtum.c. dicit dñs xiiij.q.v. et ibi cauetur an auctoritas superioris excuset a delicto...

appella. absq3 permissione principio. l. i. §. si quis appellatione. ij. col. ff. de appel. Uidete dñi barones archiepi epi sunt fūdati d iure cōi. c. oēs basilice: xvij. q. i. et. c. alia ratio q: fines episcopatuū sunt stabiles nec mutant. c. sup his de voto. Itē rex frācie fundat est d iure cōi ppter sue maiestatis excellentiā. c. in apibus vij. q. j. et. l. de precatio ad. l. rodiā. de iactu. nō sic barones vt oēs reo in suo territo rio sint de suo censu fm Hosti. z doc. in. c. fi. et. glo. fi. de offi archi et ibi de butrio. col. iiij. Inno. iohā. an. et abb. in. c. nimis de iureiu. Et sunt tria que debent occultari. i. ratiōe excellētie. Scdo ratiōe milit tie. Tertio ratiōe incapacitatis audiēcium glo. singala in. c. iuenta. xxij. q. vij. Sed qd de subditis an possunt pscribere iura cōpetēcia supiori vide. c. licz causam de pba. Abb. prescribit intra epalia. c. au ditis et. c. olim de prescrip. ista idētur qcōsistūt i facto sicut claues custodire non ea q sunt iurisditionis cū his spectāt dñis iazo. l. cum qd viri. col. ff. si. cer. peta. nec gubernatio dom debet per se assinui sed debet dari abba. et moder. in. c. cu3 deputati de iudi. inno. in. c. olim cām in p: i. de restit. spoli. Et ecclia est in defenciōe principio fm rebuffi. in. l. vniuersi. C. fund o rei pri. li. xj. et dicit q est inco gnitum militi3 vide cle. v nicā de iure iur. Et officia regalia cōferri debēt per p: icipem seu regem francie fm guillermū decug. et bal. in. l. meminisse de officio p xcon z possunt co3i v ni ecclesiastici p: o iusticia administrāda de stilo fracie captis pignoribus lombar. c. qualit iudiciū inter epm et priuatium fieri debeat. Et cause magni consilij sunt epi. abates. comites. duces. et prim les lūbarda c. j. apud quem cause potentiorum agi debeāt z me existante lugduni erat lis in magno psistorio de episcopatu auiciēsi inter spectabiles dominos depalisse et seneteri o abbate3 casedei magnifico cācella rio francie depruto tunc ibidē presidente insuper layci habent iuri diciones multiplicem intra ecclesias fm glo. in. c. pricipes. xxiij. q. v. et illam vide. Item snīa lata per magnum pcilium execucio ipsius impediri nō potest inno. in. c. si cōstituta de in integrū resti. Bal. in auctēti. Que simplicia. C. de preci. ipe offe. et ange. in. l. idē. ff. de discrac. pig. Sed qd de officia riis baronis vel comitis si debeāt ac cipere causas illo3 dic q aut officiēdo vl extra fm bar. in. l. i. §. fa milie nomē. ff de publicanis Et quō debēt cauere castellani baronū ne teneāt assisias in alieno territorio qua pena ē decisio delphi. cccc xxiij. Et iudex excedēs modū in corrigēdo nō debet vmq veniā pe tere, cōdempuato glo. in. c. qui peccat in vbo modus xxiij. q. iiij. Et nota iudex q si pcurator curie nō acceperit cōclusiones in pcessu et p discursum videris fore reum delinquētem posito q cā fuerit ci

uilis ipe iudex pōt illū cōdēpnare fm bar.in .l.fi ab eo.ff.de calūp. et ibi allegat Inno. Et epūs suspēdit qui nō corrigit subditū:c.qc' quit.i.q.i.z sunt multimodi cōuicendi glo.nota in.c.nos inquencp. ii.q.i. Sed nemo sine accusatore dāpnat glo.in.l.rescripto.§.fi qs ff.de de mune.z hono.fallit in.l.i.§.fi publico.ff.de adulte. Nota differantiam inter accusa.denūcia.z infama.glo.in.c i.iii.q.viii.quas videatis. Sed q dicant esse illustres z sup illustres vide clacidatione frācisci deloynis. Super.l.quisqs sanguinaria.C.ad.l.iuli.mage.et iazon in.l.i.ff.de offi.ei' cui ē mādata iurisditio z sup illustres dñr in.l.fi.ff.de senato.z vide.c.senat' xvi.q.i.et noli ābulare inter eos quoz seruus adhuc esse potes Nā adrianus ita ptulit anlico famuliari suo cōstat tpe pipini decretū esse parlamentū apō parisios vt vnicuiqz per apellationē ius diceret Est aūt delphin' fili' regis primogenit' a delphino pisce regio dictus qui natura sua clemēs ē naturā humanā diligēs eiusdēqz nature est saluare naufragos a marinis piculis ad vn' instar futurus.priceps debet splā descere.l.imperialis demp. An liceat cōdempnatos ad morte iniuste aduersus iudiciū se deffendere.vide illō ezechielis pricipes ei' i medio rapientes zc. Et thomas.q.lxviii.q.iiii.quod sic z debet eē potestas regis ordinata nō absoluta. Si ipe rex opprimat subditos d:|emādare|et corrigere suaz oppressionē in propria cā qz.l.et hoc tyberi' debere, insti. Itē etiā si oppressum subditum sibi eximat a sua iurisditiōe.l. vnice.C.si quacūqz pudit potesta.§.dñorū. Et reperit declotario primo suam oppressionē correxisse intātū q dñi barones opprimētes et male tractātes subditos debēt priuari iurisditiōe Bal.in.§. publici latrones de pace tenēda. incitātes armigeros trāsires per terras eoz.inde homerus rex vn' cui sceptra dedit venerāda qz iupiter quos plinius policarmos.i.longeuos desiderat iudex ecclesiasticus ad instantiā regis debet clericum degradare.c.clerici.xi. q.i.et.c.ad audientiā de crimie fulsi z hoc facto tradi iudici seculari per rex.in.l.placet.C.de sacro sanct.eccle.nota insuper cōtra illos qui matrimoniū contrahetēt cum hostibus regni vbi ex illa cōfederatione cōmictit crimē legu.ma.tex.in.l.liberi in fi.C.de inoffi.testa. Item et cōfederans se inimico.c.i.de forma fi.et facit.l.non dubito ff.de capti. Item iulius firmic' xiii.matheseos dicit de regibus cui' statum suū dei iudicio gubernatur. Et nos gubernet qui secula seculorum gubernat Cigauld Deo gratias.

Tolle quid r onco pulsas tua cāpana cantu.
[illegible]